

STORTINGET

Representantforslag 184 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Petter Eide og Nicholas Wilkinson

Dokument 8:184 S (2017–2018)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Petter Eide og Nicholas Wilkinson om å stoppe direkte elektronisk innsyn i barns psykisk helse-journaler

Til Stortinget

Bakgrunn

Barn og unge som har det vondt, skal få god hjelp. Godt psykisk helsevern krever dyktige ansatte, men også systemer som gjør det trygt å snakke åpent og sant.

Barn og unge må vite at det er trygt å snakke, og at informasjonen de gir fra seg, ikke går videre uten at de er med på å styre det. Å dele personlige og ofte tunge hemmeligheter er vanskelig for oss alle. Om informasjonen går videre for fort, og uten at man har kontroll, blir det nesten umulig å tørre å fortelle.

Problemet med elektronisk innsyn

Mange PsykiskhelseProffer i Forandringsfabrikken forteller at de ikke har fortalt selv psykologen eller psykiateren det aller verste som kan være den egentlige grunnen til at de trenger hjelp. En viktig grunn til det er uro for at informasjonen går videre, forteller de. Det betyr at hjelpen de får, blir langt mindre nyttig. Da må systemet bli bedre, så flere kan få bedre hjelp.

Mange unge forteller at en viktig grunn til at de i dag ikke tør fortelle, er at informasjonen går for fort videre. De ønsker ofte at foreldrene skal få vite det de forteller, men det må skje på en måte og til en tid de selv er komfortable med om det skal være trygt å fortelle.

Flere steder har foreldre elektronisk innsyn i barnas journaler når barna er under 12 år. Det betyr at de kan logge seg inn hjemmefra og surfe rundt i journalen og lese alt de ønsker. Dette systemet sikrer foreldre informasjon som kan være viktig i somatisk behandling. Systemet har så langt også blitt overført til Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) i Helse Nord og Helse Vest. Her blir et system som er planlagt med gode intensjoner, farlig fordi det gjør at barn og unge ikke tør fortelle om det vonde og dermed får mye dårligere behandling.

Man vet at mange barn som har det vondt, bærer på tunge hemmeligheter - hemmeligheter de ikke har fortalt foreldrene om fordi de ikke er klare for det ennå. Det kan være en gutt som sliter med skamfølelse etter et overgrep, en jente som sliter med å bli trygg på sin lesbiske seksualitet, eller et barn som ikke takler skolehverdagen. Barna kan ha verdens beste foreldre, som kan bidra godt når barna er klare for det. Men når informasjonen automatisk går videre gjennom e-journalen før barna selv ønsker at foreldrene skal få kjennskap til den, gjør det at barna ikke kan få hjelpen de trenger til å bygge opp selv tilliten til å involvere foreldrene. Hele behandlingen stopper opp grunnet utryggheten som følger av elektronisk innsyn i journalen.

I noen få tilfeller kan det også bli farlig fordi foreldrene er en del av problemet. Endringer i pasient- og brukerrettighetsloven gir behandlere mulighet til å hindre at foreldre får innsyn i journalen, men da kun hvis det er tungtveiende grunner til å holde informasjon tilbake, som at barnet har fortalt direkte om vold eller overgrep. Ofte tester barn først med hint. Det kan ofte foreldrene som vet sannheten, plukke opp. Og etter direkte elektronisk innsyn kan de fortelle barna at de vet alt, og da

tør ikke barna fortelle psykologen mer og kan ikke få mer hjelp.

Forslagsstillerne ønsker at foreldre fortsatt skal ha innsyn, men at det skal gå via forespørsel om innsyn slik det har gjort før. Det gir en ekstra trygghet for barna fordi de da kan involveres og få trygghet for at de styrer sin egen informasjon. Da kan flere barn fortelle og dermed få hjelp.

Faglige råd

Norsk barne- og ungdomspsykiatrisk forening (NBUPF) støtter forslaget om å stoppe direkte elektronisk innsyn i barns journaler. De forteller at fri tilgang til journalen kan true tilliten til behandler-systemet og ser ut til å kunne ramme de mest sårbare barna. Foreningen har viktige konkrete eksempler på hvordan systemet med direkte elektronisk tilgang truer barnas mulighet til å få god hjelp.

Tidligere leder i Norsk barne- og ungdomspsykiatrisk forening fortalte til NRK 29. november 2017 at praksisen med elektronisk innsyn i journal gjør forholdet mellom barn og behandler uholdbart, at den gjør at barna ikke lenger vil fortelle, og at den kan føre til en ulovlig praksis med parallelljournaler.

Legeforeningen meldte følgende i høringen om Meld. St. 6 (2017–2018) Kvalitet og pasientsikkerhet 2016:

«Legeforeningen ser med bekymring på at foreldres innsyn i BUP-journaler i Helse Vest og Helse Nord har medført flere alvorlige saker der fortrolig informasjon er blitt misbrukt av den av foreldrene som ikke har omsorg for barnet. Pasientens helsetjeneste og pasientsikkerhet gjelder også for de mest sårbare barna.»

Helse Nord har prøvd direkte elektronisk innsyn i barnas journaler i BUP. Helse Nord har i sin egen risikovurdering identifisert mange farer med systemet.

Barna i systemet og fagpersoner er enige om at dette ikke fungerer. Når noe ikke fungerer og står i veien for god behandling, er det vårt ansvar å rette feilen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen instruere helseforetakene om at praksisen med direkte elektronisk innsyn for foreldre i barnas psykisk helse-journaler skal opphøre. Innsynsretten bevares, men innsyn må det da søkes om via legen, som dermed får muligheten til å gjøre en ekstra vurdering av om noe av informasjonen bør skjermes, og om barnet bør rådspørres først.

4. april 2018

Karin Andersen

Petter Eide

Nicholas Wilkinson